

nota

TER ONDERTEKENING

Aan: SCM

Erfgoed en Kunsten

Van

Persoonsgegevens

Datum

22 mei 2024

Referentie

46077350

Bijlagen

1

Antwoorden op kamervragen over het vernielen van een archeologische vindplaats in Emmen

Aanleiding

Op 17 april j.l. zijn door het lid Beckerman (SP) schriftelijke vragen gesteld over het vernielen van een unieke archeologische vindplaats in de gemeente Emmen. De Kamer heeft gevraagd om de beantwoording van deze vragen voor het commissiedebat cultuur (20 juni) te versturen.

Geadviseerd besluit

Graag uw akkoord op de beantwoording.

Kernpunten

- U bevestigt dat de gemeente Emmen fouten heeft gemaakt en geeft aan dat u de zaak zeer serieus heeft genomen en zich – via de RCE - heeft ingespannen om te voorkomen dat de vindplaats zou verdwijnen.
- U geeft aan dat het aan de lokale democratie en het IBT door de provincie is om te bepalen welke conclusies worden verbonden aan deze casus en dat er geen mogelijkheden zijn voor strafrechtelijke vervolging.
- U geeft aan dat het gedecentraliseerde archeologiestelsel in de basis goed functioneert en dat er – via het IBT – voldoende mogelijkheden zijn om in te grijpen. U wijst op het in 2023 opgeleverde gemeenschappelijk toezichtskader ter verbetering van de uitvoering van het IBT.
- U geeft aan dat de uitvoering van erfgoedtaken bij gemeenten onder druk staat en dat u structurele versterking van erfgoedtaken – samen met IPO en de VNG – oppakt binnen het Programma Erfgoed & Overheid.
- U geeft aan dat het van belang is dat een gemeente over archeologische expertise beschikt en dat dit op diverse manieren kan worden bereikt.
- U geeft aan dat de rol van gemeenten en provincies van grote waarde is binnen het archeologisch bestel en het daarom niet voor de hand ligt om het takenpakket van de RCE zodanig uit te breiden dat hun autonomie wordt ingeperkt.

Toelichting

U heeft zich – via de RCE – tot het uiterste ingespannen om te voorkomen dat de vindplaats in Emmen verloren zou gaan. Omdat het terrein niet van rijkswege is beschermd, heeft de RCE geen formele rol bij vergunningverlening of advisering. Ze is dan ook niet betrokken geweest bij de totstandkoming van de omgevingsvergunning. Deze was reeds afgegeven op het moment dat de RCE op de hoogte werd gebracht van deze casus.

De volgende stappen zijn gezet:

- De RCE heeft het bureau dat het archeologisch vooronderzoek uitvoerde (Earth Archaeology) inhoudelijk geadviseerd.
- Op basis van de resultaten van dit vooronderzoek, heeft de RCE eind september 2023 contact opgenomen met de gemeente Emmen over de mogelijkheden om alsnog bescherming van de vindplaats af te dwingen via onderzoek (zoals een opgraving).
- Tijdens een nader gesprek in oktober, gaf de gemeente aan hiervoor geen mogelijkheden te zien, omdat de omgevingsvergunning al onherroepelijk was.
- De RCE heeft vervolgens direct contact gezocht met de ontwikkelaar (investeringsmaatschappij Solidiam). Op 23 oktober gaf deze aan dat de (graaf)werkzaamheden nog niet waren gestart. Daarop heeft de RCE meegedeeld te onderzoeken of het terrein aangewezen kon worden als rijksmonument, dat er een gesprek moest plaatsvinden met de gemeente en ontwikkelaar en daarom nog geen graafwerkzaamheden plaats mochten vinden.
- Het gesprek met de gemeente en de ontwikkelaar, vond begin november plaats. Daarbij bleek dat het terrein in de tussentijd toch al was vergraven. Hierdoor waren de archeologische resten verdwenen en was er geen mogelijkheid meer voor een aanwijzing als rijksmonument.
- Gezien deze gang van zaken, heeft de RCE eind november contact gezocht met de provincie Drenthe met het verzoek om interbestuurlijk toezicht toe te passen. De provincie is dit traject gestart, middels een brief (d.d.: 21-12-2023) en bestuurlijk contact.
- De RCE heeft de Inspectie Overheidsinformatie en Erfgoed geïnformeerd. Deze heeft in deze casus echter geen rol ten aanzien van toezicht en handhaving.
-

De beantwoording van de vragen is afgestemd met het ministerie van Justitie en Veiligheid. Het betreft hier specifiek vraag 4, met betrekking tot eventuele mogelijkheden voor strafrechtelijke vervolging.